

PRAKSISOVERSIGT · MILJØRET

Praksisoversigt over statsstøtte til vedvarende energi (VE-loven, GBER, CEEAG og TEUF art. 107-108)

Pristillæg, differencekontrakter og EU-forenelighed efter VE-loven og TEUF art. 107-108

Version 1 Opdateret 31. maj 2026 19 afgørelser · 2016-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Denne praksisoversigt behandler de statsstøtteretlige rammer for dansk støtte til vedvarende energi – pristillæg, tilskud og differencekontrakter til vindmøller, solceller og biogas efter VE-loven og deres forenelighed med TEUF art. 107-108. Emnet styres af et samspil mellem dansk energilovgivning (VE-lovens §§ 35 a, 43 b-43 g og 47) og EU's statsstøtteregler, herunder GBER (forordning 651/2014 som ændret), CEEAG 2022 og den nye elmarkedsreform med krav om tovejsdifferencekontrakter. Praksis fra Energiklagenævnet er central for fortolkning af overgangsordninger og tilsagnsfrister, mens EU-Domstolen har afklaret fundamentale spørgsmål om statsstøttebegrebet i VE-sammenhæng – navnlig hvornår obligatoriske forbrugerbidrag udgør »statsmidler« og grænsen for nationale retters kompetence over for Kommissionens godkendte støtteordninger.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Pristillæg og tilskud til vedvarende energi finansieret via obligatoriske forbrugerbidrag (fx PSO-afgifter) pålagt ved lov udgør »statsmidler« i TEUF art. 107, stk. 1's forstand, uanset om midlerne fysisk passerer statskassen (C-702/20 DOBELES HES, C-706/17 Achema).
- 02** To alternative kriterier kan opfylde statsmiddelkravet: (1) obligatorisk bidrag pålagt ved lov og bestyret efter lovgivningen, eller (2) midler til stadighed under offentlig kontrol – opfyldelse af ét er tilstrækkeligt (C-790/21 Covestro).
- 03** Købsforpligtelser finansieret af virksomheders egne midler uden offentlig kontrol over fordelingen udgør ikke statsstøtte, selv om virksomhederne er statsejede (C-329/15 ENEA).
- 04** Nationale retter kan ikke tilsidesætte vilkår i en godkendt statsstøtteordning med henvisning til VE-direktiver – Kommissionen har enekompetence til at vurdere forenelighed (C-514/23 Tiberis).
- 05** Efterbetaling af en lovbestemt fordel under en VE-støtteordning udgør »ny støtte«, der kræver selvstændig anmeldelse til Kommissionen (C-702/20 DOBELES HES).

- 06** Nationale myndigheder er forpligtede til på eget initiativ at tilbagesøge ulovlig støtte ydet i strid med GBER-betingelserne – manglende tilskyndelsesvirkning medfører tilbagesøgningspligt (C-349/17 Eesti Pagar).
- 07** En medlemsstat kan ikke sanktionere virksomheder for tilsidesættelse af forpligtelser under en støtteordning, der er iværksat uden forudgående EU-godkendelse (C-220/23).
- 08** VE-lovens overgangsordninger for solcellepristillæg kræver, at en bindende og ubetinget købsaftale er indgået inden skæringsdatoen OG at mindst én af fire handlinger er foretaget rettidigt – manglende opfyldelse af begge kumulative betingelser medfører afslag.
- 09** Nettilslutningstidspunktet efter VE-lovens § 5, stk. 1, nr. 4 defineres som det tidspunkt, hvor anlægget første gang leverer elektricitet til det kollektive elforsyningsnet – ikke registrering i DataHub.
- 10** Balancegodtgørelsen til vindmøller er gentagne gange nedsat (fra 2,3 til 1,8 til 1,3 til 0,9 øre/kWh) for at undgå overkompensation i overensstemmelse med Kommissionens statsstøttegodkendelse N 354/2008.
- 11** VE-lovens § 35 a beregner pristillæg til landvindmøller efter effekt + rotorareal ($SP = E \times 6.600 + A \times 5,6$) for at modvirke generatorspekulation – lovgivers hensigt var at sikre, at støtten afspejler møllens reelle produktionskapacitet.
- 12** Under GBER art. 41 kan investeringsstøtte til VE nå op på 45 pct. af de støtteberettigede omkostninger (30 pct. for andre investeringer), med mulighed for op til 100 pct. ved konkurrencepræget udbud.
- 13** GBER art. 42 kræver, at driftsstøtte til VE gives som differencekontrakt eller markedstillæg med direkte salg og balanceansvar, og der må ikke ydes støtte ved negative priser.
- 14** Den nye elmarkedsreform (forordning 2024/1747) indfører krav om tovejsdifferencekontrakter for alle nye offentligt støttede VE-anlæg, hvilket markerer et paradigmeskifte fra faste pristillæg til markedsintegrerede støttemekanismer.

§ 1 VE-lovens støtteordninger og deres statsstøtteretlige forankring

VE-lovens kapitel 6 etablerer et system af pristillæg og tilskud til elproduktion fra vedvarende energikilder. Ordningerne er designet som statsstøtte i TEUF art. 107, stk. 1's forstand og er anmeldt til og godkendt af Europa-Kommissionen. De centrale støtteordninger er:

- **Landvindmøller (VE-lovens § 35 a):** Et pristillæg på 25 øre/kWh for vindmøller nettilsluttet fra 1. januar 2014, dog maksimalt 58 øre/kWh inkl. markedspris. Den støtteberettigede produktion beregnes efter formelen $SP = E \times 6.600 + A \times 5,6$, hvor E er installeret effekt i MW og A er rotorareal i m².
- **Solcelleanlæg (VE-lovens § 47):** Pristillæg til forskellige anlægstyper med omfattende overgangsordninger bundet til skæringsdatoer.
- **Biogas (VE-lovens §§ 43 b-43 g):** Pristillæg til el og tilskud til opgraderet biogas med en 20-årig tilsagnsperiode og årsnorm.

- **Fællesregler (VE-lovens § 50):** Ministerens hjemmel til nedsættelse/bortfald af pristillæg efter forelæggelse for Folketingsudvalg samt forbud mod dobbelt støtte.

Finansieringen af disse ordninger har undergået en fundamental omlægning. Frem til 2017 blev VE-støtten finansieret via PSO-afgiften – et obligatorisk tillæg til eltariffen. Med PSO-aftalen fra november 2016 blev PSO-opkrævningen gradvist udfaset og erstattet af finanslovsfinansiering. Som forarbejderne til PSO-udfasningsloven anfører, var omlægningen nødvendig for at sikre EU-konformitet, idet Kommissionen i traktatbrudssagen mod Danmark havde rejst tvivl om, hvorvidt PSO-ordningens differentiering mellem dansk og importeret el var forenelig med TEUF art. 30 og 110. Udbetaling af støtte er betinget af, at modtageren ikke har et udestående krav om tilbagebetaling af støtte, som Kommissionen ved en endelig afgørelse har erklæret ulovlig eller uforenelig med det indre marked – et krav der afspejler det EU-retlige Deggendorf-princip.

LOV

VE-loven § 35a

VE-loven § 47

VE-loven § 50

Statsstøttebegrebet anvendt på VE-støtteordninger – hvornår udgør pristillæg »statsmidler«?

Et centralt spørgsmål i statsstøtteren er, om pristillæg og tilskud til vedvarende energi opfylder kriteriet om at være ydet »ved hjælp af statsmidler« i TEUF art. 107, stk. 1's forstand. EU-Domstolen har i en række domme afklaret dette spørgsmål med direkte relevans for VE-støtteordninger.

De to alternative kriterier (DOBELES HES og Covestro)

I C-702/20 DOBELES HES fastslog Store Afdeling, at midler, der hidrører fra obligatoriske bidrag pålagt ved lov og som bestyres og fordeles i henhold til lovgivningen under offentlig kontrol, udgør »statsmidler«. Det er uden betydning, om midlerne fysisk befinder sig i statskassen, så længe de er under statslig kontrol og finansierer en selektiv fordel.

I C-790/21 Covestro om tyske netafgiftsfritagelser bekræftede Domstolen, at begrebet »statsmidler« kan opfyldes på to *alternative* måder:

- **Obligatorisk bidrag:** Midler fra en afgift eller et obligatorisk bidrag pålagt ved national lovgivning og bestyret efter denne lovgivning.
- **Statslig kontrol:** Midler der til stadighed er under offentlig kontrol.

Opfyldelse af blot ét af disse kriterier er tilstrækkeligt.

Achema-sagen om VE-bidrag

I C-706/17 Achema fastslog Domstolen, at en litauisk ordning, hvor midler blev opkrævet fra slutforbrugere via netoperatører og administreret af en statskontrolleret enhed til kompensation af VE-producenter, udgør statsstøtte. Midler, der opkræves som obligatoriske bidrag og administreres af et organ udpeget af staten, skal betragtes som statsmidler, uanset om pengene fysisk passerer statskassen.

Modsætningen: ENEA (egne midler, ingen offentlig kontrol)

I C-329/15 ENEA nåede Domstolen det modsatte resultat. En polsk lovpligtig købsforpligtelse for kraftvarmeenergi, hvor virksomhederne – herunder statsejede – finansierede købet med egne midler, opfyldte

ikke statsmiddelkravet. Den blotte omstændighed, at staten ejede hovedparten af kapitalen, gjorde ikke automatisk deres midler til statsmidler, da staten ikke udøvede en dominerende indflydelse specifikt med henblik på at diktere anvendelsen.

Konsekvens for dansk VE-støtte

Den danske PSO-ordning var før udfasningen et klassisk eksempel på obligatorisk bidrag pålagt ved lov – elforbrugerne betalte et lovpligtigt tillæg, som Energinet administrerede og udbetalte til VE-producenter. Med overgangen til finanslovsfinansiering fra 2017 er midlerne nu direkte statslige bevillinger, hvilket endnu klarere opfylder statsmiddelkravet. De danske VE-støtteordninger udgør dermed utvivlsomt statsstøtte og kræver EU-godkendelse.

LOV	TEUF § 107, stk. 1	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Tyske netafgifter: EU-Domstolen fastslår at fritagelse finansieret via obligatoriske bidrag udgør statsmidler	26.09.2024
	EU-Domstolen · Statsstøtte til vedvarende energi: Prisgarantier, statslige midler og sontringen mellem ny og eksisterende støtte	12.01.2023
	EU-Domstolen · Statsstøtte i elektricitetssektoren: Finansiering af tjenesteydelser af offentlig interesse gennem obligatoriske bidrag	15.05.2019
	EU-Domstolen · Købsforpligtelse af kraftvarmeenergi pålagt stats- og privatejede selskaber finansieret af egne midler er ikke statsstøtte	12.09.2017

§ 3 GBER og CEEAG – de materielle forenelighedsbetingelser for VE-støtte

EU-rettens materielle forenelighedsbetingelser for VE-støtte følger af to parallelle regelsæt: den generelle gruppefritagelsesforordning (GBER, [forordning 651/2014](#) som ændret ved [forordning 2023/1315](#)) og Kommissionens retningslinjer for statsstøtte til klima, miljøbeskyttelse og energi (CEEAG 2022).

Investeringsstøtte til VE (GBER art. 41)

[GBER art. 41](#) fastsætter betingelserne for investeringsstøtte til vedvarende energi:

Parameter	Grænse
Støtteintensitet (VE-produktion)	Maks. 45 % af støtteberettigede omkostninger
Støtteintensitet (andre investeringer)	Maks. 30 %
Forhøjelse for små virksomheder	+20 procentpoint
Forhøjelse for mellemstore virksomheder	+10 procentpoint
Ved konkurrencepræget udbud	Op til 100 %

Ved konkurrencepræget udbud kan støtteintensiteten nå op på 100 %, forudsat at udbudsproceduren er ikke-diskriminerende, budgettet er bindende, og der ikke foretages efterfølgende forhandlinger.

Driftsstøtte til VE (GBER art. 42)

[GBER art. 42](#) regulerer driftsstøtte til VE-elproduktion. Centrale krav:

- Støtten gives som differencekontrakt (CfD) eller markedstillæg med krav om direkte salg og balanceansvar.

- **Der må ikke ydes støtte, hvis priserne er negative** – en regel der afspejles i VE-lovens ordninger for havvindmølleparker (§ 37, stk. 5).
- Anlæg under 1 MW (6 MW for vindenergi) kan fritages fra krav om konkurrencepræget udbud.

Små VE-projekter (GBER art. 43)

For anlæg med en installeret elkapacitet under 1 MW (6 MW for vind) kan støtte ydes uden konkurrencepræget udbud, jf. [GBER art. 42, stk. 8](#), dog med betingelserne i art. 43.

CEEAG 2022

For støtteordninger, der falder uden for GBER's automatiske fritagelse – typisk fordi de overskrider anmeldelsestærsklerne eller indeholder særlige elementer – skal foreneligheden vurderes direkte under [TEUF art. 107, stk. 3, litra c](#), med CEEAG 2022 som vurderingsramme. CEEAG stiller krav om bl.a. incitamentsvirkning, proportionalitet, undgåelse af konkurrenceforvridning og gennemsigtighed.

For danske forhold har mange ældre VE-ordninger været godkendt under de tidligere retningslinjer for statsstøtte til miljøbeskyttelse (2008 og 2014-2020), med statsstøttegodkendelsen N 354/2008 som den centrale godkendelse for landvindmølleordningen.

LOV

TEUF § 107, stk. 3

§ 4 **Pristillæg til landvindmøller – § 35 a og beregning baseret på effekt og rotorareal**

[VE-lovens § 35 a](#) blev indført ved lov nr. 576 af 18. juni 2012 og omhandler pristillæg til nye vindmøller på land nettilsluttet fra 1. januar 2014. Bestemmelsen indeholder en central nyskabelse i beregningen af den støtteberettigede produktion.

Som forarbejderne til § 35 a udtrykker det:

Baggrunden for ændringen af beregningsgrundlaget for støtten er, at der med den nuværende støtteordning, hvor der ydes pristillæg til en elproduktion, som svarer til produktionen i 22.000 fuldlasttimer, kan spekuleres i at installere en større generator for derved at opnå en samlet større støtte. Da en vindmølles produktion i meget stor udstrækning afhænger af rotorarealet, giver en større generator til et uændret rotorareal kun en marginal større elproduktion, som ikke modsvarer den større støtte.

Den nye beregningsformel er: $SP = E \times 6.600 + A \times 5,6$, hvor SP er støtteberettiget produktion i MWh, E er installeret effekt i MW og A er rotorareal i m². Effekten vægter 30 pct. og rotorarealet 70 pct.

Balancegodtgørelsen og kravet om undgåelse af overkompensation

§ 35 a, stk. 4 indeholder en godtgørelse for balanceringsomkostninger, som er blevet gentagne gange nedsat:

Periode	Godtgørelse	Ændring
Oprindelig (2012)	2,3 øre/kWh	Lov nr. 576/2012
Fra 1. januar 2016	1,8 øre/kWh	Bekendtgørelse nr. 1401/2015
Fra 1. januar 2017	1,3 øre/kWh	PSO-udfasningsloven

Fra 31. december 2017	0,9 øre/kWh	Lov om frister for den grønne ordning
-----------------------	-------------	---------------------------------------

Som forarbejderne til PSO-udfasningsloven anfører, er Danmark ifølge Kommissionens statsstøttegodkendelse N 354/2008 forpligtet til at nedsætte balancegodtgørelsen, hvis balanceringsydelsen overstiger de gennemsnitlige balanceringsomkostninger. Nedjusteringerne er således direkte drevet af EU-statsstøtterettens krav om undgåelse af overkompensation.

Tidsbegrænsning bundet til statsstøttegodkendelsen

Som det fremgår af forarbejderne, er § 35 a-ordningens tidsmæssige rækkevidde bundet til Kommissionens godkendelsesperiode. Nettilslutning skal ske senest den dato, godkendelsen udløber – en mekanisme der også gælder for den grønne ordning i § 18, der var statsstøttegodkendt til og med 20. februar 2018.

LOV

VE-loven § 18, stk. 1

VE-loven § 35a

§ 5 Energiklagenævnets praksis om solcellepristillæg og overgangsordninger

Energiklagenævnet er det centrale forum for klager over Energistyrelsens (tidligere Energinet.dk's) afgørelser om pristillæg efter VE-loven. En gennemgående problemstilling er fortolkningen af overgangsordningernes kumulative betingelser, navnlig kravet om rettidig indgåelse af bindende købsaftale og udførelse af mindst én af fire handlinger inden skæringsdatoen 11. juni 2013.

De kumulative betingelser

For at opnå forhøjet pristillæg til solcelleanlæg nettilsluttet den 11. juni 2013 eller senere kræver overgangsordningen (lov nr. 900 af 4. juli 2013, § 4, stk. 9) at:

1. Ejeren har indgået en bindende og ubetinget købsaftale senest den 11. juni 2013, og
2. Mindst én af fire handlinger er foretaget senest samme dato (ansøgning om byggetilladelse, kommunal ansøgning, anmeldelse til netvirksomhed, eller anmodning om nettilslutning).

Sag 1131-15-12 – strengt beviskrav for rettidig anmeldelse

I [1131-15-12](#) stadfæstede Energiklagenævnet afslaget, da anmeldelsen af solcelleanlægget til netvirksomheden først skete den 28. juni 2013 – 17 dage efter fristen. At klager havde indgået købsaftale den 4. juni 2013 var ikke tilstrækkeligt, da begge betingelser er kumulative.

Sag 1131-15-15 – ophævelse ved tvivl om postlevering

I [1131-15-15](#) ophævede og hjemviste Energiklagenævnet afgørelsen. Klager hævdede, at byggeansøgningen var afleveret i kommunens postkasse den 11. juni 2013, men poststemplet var dateret 12. juni. Med henvisning til [UfR 1998.1311 H](#) fandt nævnet, at kommunens poststempel blot udtrykker intern postbehandling, og at det ikke kunne afvises, at ansøgningen var afleveret rettidigt. Nævnet understregede desuden forvaltningsmyndighedens officialprincip.

Sag 18/00337 – bortfald ved øjeblikkelig lovophævelse

I [18/00337](#) stadfæstede nævnet, at støtteordningen i § 47, stk. 7 blev ophævet med øjeblikkelig virkning den 3. maj 2016 ved ophævelsesloven. Energinet.dk havde herefter ikke længere hjemmel til at meddele tilsagn, uanset hvornår ansøgningerne var modtaget. Nævnet fandt ikke, at sagsbehandlingen havde skabt en retligt beskyttet berettiget forventning om tilsagn.

Sag 18/00402 – nettilslutningstidspunkt og 2-års frist

I [18/00402](#) stadfæstede nævnet afslaget, da anlægget ikke var nettilsluttet inden for den toårige frist efter tilsagn. Nævnet præciserede, at nettilslutningstidspunktet defineres i [VE-lovens § 5, stk. 1, nr. 4](#) som det tidspunkt, hvor anlægget *første gang leverer elektricitet til det kollektive elforsyningsnet* – ikke registrering som el-leverandør i DataHub.

LOV	VE-loven § 5, stk. 1	VE-loven § 47	
PRAKSIS	Energiklagenævnet · Afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg grundet overskridelse af nettilslutningsfrist		01.10.2019
	Energiklagenævnet · Stadfæstelse af Energinet.dk's afgørelse om bortfald af ansøgninger om pristillæg til solcelleparker		04.09.2019
	Energiklagenævnet · Energiklagenævnet stadfæster afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg		19.08.2016
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg stadfæstes		15.08.2016
	Energiklagenævnet · Energinet.dk's afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg ophævet og hjemvist		30.05.2016
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg stadfæstet		02.05.2016
	Energiklagenævnet · Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg grundet manglende dokumentation for aftaleindgåelse inden fastsat dato		29.02.2016

Biogasstøtte – § 43 f's 20-årige tilsagnsperiode og overgangsordningens krav

§ 6

[VE-lovens § 43 f](#) blev indført ved lov nr. 1532 af 28. december 2019 som erstatning for den ophævede § 43 a. Ordningen indeholder pristillæg til elektricitet produceret på anlæg, der anvender biogas, med en 20-årig støtteperiode og årsnorm. Forarbejderne (almindelige_id 7039) beskriver ordningens design som en afbalancering mellem Kommissionens betingelser for statsstøttegodkendelse og hensynet til eksisterende biogasanlæg.

Overgangsordningens krav (§ 43 f, stk. 5)

For at komme i betragtning til overgangsordningen kræves, at der inden skæringsdatoer (8. februar 2019/1. juli 2019/31. december 2022) er foretaget en irreversibel investering og indhentet VVM-tilladelse (nu miljøvurderingstilladelse). Bekendtgørelsen om biogas-pristillæg fastsætter, at støtteordningen skal administreres i overensstemmelse med Europa-Kommissionens statsstøttegodkendelse.

I [sag 22/13748](#) om Grøngas Vraa A/S behandlede Energiklagenævnet spørgsmålet om fastsættelse af årsnormen for pristillæg til opgraderet biogas. Klager mente, at årsnormen skulle fastsættes ud fra en højere kapacitet end angivet i tilslutningsaftalen fra 2015. Nævnet vurderede sagen ud fra den dokumenterede tilslutningskapacitet – en afgørelse der illustrerer den strenge dokumentationsstandard, Energistyrelsen og nævnet anlægger ved fastsættelse af støtteberettiget produktion.

LOV	VE-loven § 43f, stk. 5
-----	--

PRAKSIS **Energiklagenævnet** · Energiklagenævnets afgørelse om pristillæg til opgraderet biogas - Grøngas Vraa A/S 30.03.2023

Anmeldelsespligten, standstill-forpligtelsen og Kommissionens enekompetence

§ 7

Den proceduremæssige dimension af VE-statsstøtten styres af [TEUF art. 108, stk. 3](#), der pålægger medlemsstaterne en standstill-forpligtelse: ny støtte må ikke iværksættes, før Kommissionen har godkendt den.

Kommissionens enekompetence – C-514/23 Tiberis

I [C-514/23 Tiberis](#) afviste Domstolen et præjudicielt spørgsmål om fortolkning af VE-direktiverne (RED II og RED III) i relation til en godkendt italiensk VE-støtteordning. Domstolen fastslog:

Da mekanismen med negativt incitament er uløseligt forbundet med hele støtteordningens funktion og proportionalitet, kan den ikke vurderes isoleret af en national ret.

Nationale retter kan ikke tilsidesætte vilkår i en allerede godkendt statsstøtteordning med henvisning til VE-direktiver – Kommissionen har enekompetence til at vurdere forenelighed, og enhver ændring af støttens vilkår ville udgøre »ny støtte« der kræver ny anmeldelse.

Ny støtte vs. eksisterende støtte – C-702/20 DOBELES HES

I [C-702/20 DOBELES HES](#) præciserede Domstolen, at et retsligt krav om efterbetaling af en lovbestemt fordel skal anses for »ny støtte«. Nationale domstole kan ikke selv indrømme statsstøtte, men de kan give medhold i et krav under forudsætning af, at støtten efterfølgende anmeldes til og godkendes af Kommissionen.

Tilbagesøgning af ulovlig støtte – C-349/17 Eesti Pagar og C-700/22 RegioJet

I [C-349/17 Eesti Pagar](#) fastslog Domstolen, at nationale myndigheder er forpligtede til på eget initiativ at tilbagesøge ulovlig støtte, selv uden en kommissionsafgørelse. Når et projekt er påbegyndt før ansøgningstidspunktet, anses støtten ikke for at have den nødvendige tilskyndelsesvirkning.

I [C-700/22 RegioJet](#) fastslog Domstolen, at nationale domstole fortsat kan beordre tilbagesøgning af ulovlig støtte, selv efter at Kommissionens 10-årige forældelsesfrist er udløbet. Forældelsesfristen i forordning 2015/1589 vedrører udelukkende Kommissionens beføjelser – ikke de nationale domstoles.

Sanktionsforbud ved ulovlig iværksættelse – C-220/23

I [C-220/23](#) fastslog Domstolen, at [TEUF art. 108, stk. 3](#) er til hinder for pålæggelse af bøder til virksomheder for overtrædelse af forpligtelser under en VE-støtteordning, der var iværksat uden forudgående Kommissionsgodkendelse.

LOV

[TEUF § 108, stk. 3](#)

PRAKSIS

EU-Domstolen · National støtteordning til vedvarende energi og Kommissionens enekompetence på statsstøtteområdet 01.08.2025

EU-Domstolen · Ulovlig iværksættelse af statsstøtte og nationale bøder: Artikel 108, stk. 3 TEUF er til hinder for sanktioner for overtrædelser begået før Kommissionens godkendelse 11.01.2024

EU-Domstolen · Nationale domstoles pligt til at tilbagesøge ulovlig statsstøtte trods udløb af EU-forældelsesfrist 07.12.2023

EU-Domstolen · Statsstøtte til vedvarende energi: Prisgarantier, statslige midler og sondringen mellem ny og eksisterende støtte 12.01.2023

EU-Domstolen · Krav om tilskyndelsesvirkning ved statsstøtte og nationale myndigheders pligt til på eget initiativ at tilbagesøge ulovlig støtte 05.03.2019

§ 8 Elmarkedsreformen og tovejsdifferencekontrakter for VE-anlæg

EU's elmarkedsreform fra 2024 markerer et paradigmeskifte i støtten til vedvarende energi. [Forordning \(EU\) 2024/1747](#) ændrer elmarkedsforordningen 2019/943 og indfører krav om tovejsdifferencekontrakter (two-way CfDs) for alle nye offentligt støttede VE-anlæg.

Som det fremgår af forordningens betragtning 41:

Principperne for udformning i overensstemmelse med denne forordning bør finde anvendelse på ordninger for direkte prisstøtte i form af tovejsdifferencekontrakter eller tilsvarende ordninger med samme virkninger.

Tovejsdifferencekontrakterne indebærer, at:

- Producenten modtager forskellen, hvis markedsprisen ligger under en fastsat strikepris (som i en traditionel CfD).
- Producenten **tilbagebetaler** forskellen til staten, hvis markedsprisen overstiger strikeprisen – den »negative incitaments«-mekanisme, som var genstand for C-514/23 Tiberis.
- Fordelingen af indtægter skal ske på en måde, der ikke virker forvridende på det indre markeds lige konkurrencevilkår.

Kommissionen skal ved statsstøttevurderingen sikre, at udformningen af kontrakterne er i overensstemmelse med forordningens principper, herunder at produktionsanlæggenes incitamenter til at handle og deltage effektivt på elmarkederne bevares.

For dansk regi er overgangen til tovejsdifferencekontrakter allerede påbegyndt med pilotudbud af solcelleanlæg. [GBER art. 42](#) kræver, at driftsstøtte til VE gives som differencekontrakt eller markedstillæg med direkte salg og balanceansvar, og forbyder støtte ved negative priser – et krav der har været implementeret i VE-loven for havvindmølleparker siden Anholt-parken.

Den overordnede EU-retlige kontekst underbygges af VE-direktivet (RED III, [direktiv 2023/2413](#)) og [elmarkedsforordningen 2019/943 art. 4](#), der stiller krav om markedsprisbaseret afregning.

For beslægtede emner om konkrete tilskudsordninger til VE-anlæg (Bygningspuljen, Varmepumpepuljen) henvises til [vedvarende-energi-tilskud](#), om nettilslutning til [nettilslutning-energi](#), og om generel EU-statsstøtteren til [statsstøtte-eu](#).

PRAKSIS **EU-Domstolen** · National støtteordning til vedvarende energi og Kommissionens enekompetence på statsstøtteområdet 01.08.2025

§ 9 Tilskyndelsesvirkning og tilbagesøgning – konsekvenser ved manglende overholdelse af GBER

Et gennemgående tema i EU-Domstolens praksis er kravet om tilskyndelsesvirkning og konsekvenserne ved manglende overholdelse af de proceduremæssige krav.

C-349/17 Eesti Pagar – irreversibel binding før ansøgning

I [C-349/17 Eesti Pagar](#) fastslog Domstolen, at et projekt anses for påbegyndt, når der indgås et ubetinget og juridisk bindende tilsagn om køb af udstyr. Det er uden betydning, om omkostningerne ved at ophæve kontrakten er marginale – den juridiske binding er afgørende. Domstolen afviste, at en national myndighed kan skabe en berettiget forventning hos en modtager om støttens lovlighed: en påpasselig erhvervsdrivende må selv forvisse sig om, at procedurerne er fulgt korrekt.

C-470/20 Veejaam – ny støtte ved forlængelse

I [C-470/20 Veejaam](#) fastslog Domstolen, at en eksisterende støtteordning skal kvalificeres som »ny støtte«, hvis den anvendes efter den slutdato, medlemsstaten har meddelt Kommissionen. Enhver forlængelse af en ordnings varighed kræver ny anmeldelse. Dog gælder, at [TEUF art. 108, stk. 3](#) ikke nødvendigvis forhindrer efterfølgende udbetaling af støtte for den ulovlige periode, *hvis* Kommissionen senere erklærer støtten forenelig – men modtageren skal betale renter for perioden med ulovlig støtte.

C-40/23 Vattenfall – Kommissionen skal kvalificere før godkendelse

I [C-40/23 Vattenfall](#) fastslog Domstolen, at Kommissionen ikke kan erklære en foranstaltning forenelig med det indre marked uden først at have kvalificeret den som statsstøtte. Kvalificeringen er en absolut nødvendig forudsætning – en »hybrid-afgørelse« er ikke tilladt.

Disse principper har direkte praktisk betydning for danske VE-støtteordninger: Energistyrelsens bekendtgørelse om solcellepristillæg kræver, at ansøgere bekræfter, at de ikke har modtaget krav om tilbagebetaling af ulovlig EU-støtte, og at anlægget ikke er etableret før tilsagn – direkte afspejlinger af GBER's tilskyndelsesvirkningskrav.

LOV	TEUF § 108, stk. 3	
PRAKSIS	EU-Domstolen · Kommissionens manglende kompetence til at erklære en foranstaltning forenelig med det indre marked uden forudgående kvalificering som statsstøtte 13.06.2024 EU-Domstolen · Statsstøtte til vedvarende energi: Fortolkning af tilskyndelsesvirkning og konsekvenser ved manglende anmeldelse 15.12.2022 EU-Domstolen · Enekompetence og statsstøtte: Domstolen stadfæster Kommissionens afgørelse om ulovlig kompensation til busoperatør 04.03.2020 EU-Domstolen · Krav om tilskyndelsesvirkning ved statsstøtte og nationale myndigheders pligt til på eget initiativ at tilbagesøge ulovlig støtte 05.03.2019	

§ 10 Sammenfatning og centrale tendenser

Praksisoversigten viser et tæt samspil mellem dansk energilovgivning og EU's statsstøtteregler, hvor hvert element i VE-lovens støtteordninger skal ses i lyset af Kommissionens godkendelsesrammer.

Hovedtendenser i praksis:

- **Streng håndhævelse af overgangsfrister:** Energiklagenævnet anlægger en streng dokumentationsstandard ved vurdering af, om betingelserne for pristillæg er opfyldt. Kumulative betingelser om bindende købsaftale og rettidig handling er ufravigelige, og uvidenhed om reglerne kan ikke føre til dispensation.

- **Overkompensationskontrol:** Balancegodtgørelsen til vindmøller er nedsat fire gange på fem år som direkte konsekvens af EU's krav om undgåelse af overkompensation – et konkret eksempel på, hvordan statsstøttegodkendelsens vilkår løbende påvirker dansk lovgivning.
- **Fra PSO til finanslov:** Omlægningen fra PSO-finansiering til finanslovsfinansiering var drevet af EU-retlige krav og har fjernet enhver tvivl om, at VE-støtten udgør statsstøtte.
- **Fra faste pristillæg til differencekontrakter:** Med elmarkedsreformen (forordning 2024/1747) bevæger EU sig mod tovejsdifferencekontrakter, hvor producenter både modtager og tilbagebetaler i forhold til en strikepris – en fundamental ændring der vil præge fremtidige danske VE-udbud.
- **Nationale retter afskåret fra at ændre godkendte ordninger:** C-514/23 Tiberis har definitivt afklaret, at nationale retter ikke kan tilsidesætte vilkår i en Kommissions-godkendt VE-støtteordning med henvisning til VE-direktiverne.

For beslægtede emner henvises til [statsstøtte-eu](#) (generel EU-statsstøtteren), [vedvarende-energi-tilskud](#) (konkrete tilskudsordninger), [nettilslutning-energi](#) (nettilslutningstvister) og [elforsyning-tariffer](#) (elforsynings leveringsvilkår).

PRAKSIS	EU-Domstolen · National støtteordning til vedvarende energi og Kommissionens enekompetence på statsstøtteområdet	01.08.2025
	EU-Domstolen · Statsstøtte til vedvarende energi: Prisgarantier, statslige midler og sondringen mellem ny og eksisterende støtte	12.01.2023
	EU-Domstolen · Købsforpligtelse af kraftvarmeenergi pålagt stats- og privatejede selskaber finansieret af egne midler er ikke statsstøtte	12.09.2017

REFERENCE Lovgrundlag

6 paragraffer

TEUF § 107	stk. 1	TEUF § 108	stk. 3
VE-loven § 35a		VE-loven § 43f	
VE-loven § 47		VE-loven § 50	

MATERIALE Citerede afgørelser

19 afgørelser

EU-DOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL		11
01.08.2025	National støtteordning til vedvarende energi og Kommissionens enekompetence på statsstøtteområdet	C-514/23
26.09.2024	Tyske netafgifter: EU-Domstolen fastslår at fritagelse finansieret via obligatoriske bidrag udgør statsmidler	C-790/21
13.06.2024	Kommissionens manglende kompetence til at erklære en foranstaltning forenelig med det indre marked uden forudgående kvalificering som statsstøtte	C-40/23
11.01.2024	Ulovlig iværksættelse af statsstøtte og nationale bøder: Artikel 108, stk. 3 TEUF er til hinder for sanktioner for overtrædelser begået før Kommissionens godkendelse	C-220/23

07.12.2023	Nationale domstoles pligt til at tilbagesøge ulovlig statsstøtte trods udløb af EU-forældelsesfrist	C-700/22
12.01.2023	Statsstøtte til vedvarende energi: Prisgarantier, statslige midler og sondringen mellem ny og eksisterende støtte	C-702/20
15.12.2022	Statsstøtte til vedvarende energi: Fortolkning af tilskyndelsesvirkning og konsekvenser ved manglende anmeldelse	C-470/20
04.03.2020	Enekompetence og statsstøtte: Domstolen stadfæster Kommissionens afgørelse om ulovlig kompensation til busoperatør	C-586/18
15.05.2019	Statsstøtte i elektricitetssektoren: Finansiering af tjenesteydelser af offentlig interesse gennem obligatoriske bidrag	C-706/17
05.03.2019	Krav om tilskyndelsesvirkning ved statsstøtte og nationale myndigheders pligt til på eget initiativ at tilbagesøge ulovlig støtte	C-349/17
12.09.2017	Købsforpligtelse af kraftvarmeenergi pålagt stats- og privatejede selskaber finansieret af egne midler er ikke statsstøtte	C-329/15

ENERGIKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS

8

30.03.2023	Energiklagenævnets afgørelse om pristillæg til opgraderet biogas - Grøngas Vraa A/S	22/13748
01.10.2019	Afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg grundet overskridelse af nettilslutningsfrist	18/00402
04.09.2019	Stadfæstelse af Energinet.dk's afgørelse om bortfald af ansøgninger om pristillæg til solcelleparker	18/00337
19.08.2016	Energiklagenævnet stadfæster afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg	1131-16-10
15.08.2016	Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg stadfæstes	1131-15-21
30.05.2016	Energinet.dk's afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg ophævet og hjemvist	1131-15-15
02.05.2016	Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg til solcelleanlæg stadfæstet	1131-15-12
29.02.2016	Afgørelse om afslag på forhøjet pristillæg for solcelleanlæg grundet manglende dokumentation for aftaleindgåelse inden fastsat dato	1131-15-6